

Locatieonderzoek natuurwaarden

Natuur- en soortenbeleid in relatie tot Ruimte voor Ruimte
project Hoodonk te Den Dungen

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 28 mei 2010

Verantwoording

Titel : Locatieonderzoek natuurwaarden
Subtitel : Natuur- en soortenbeleid in relatie tot Ruimte voor Ruimte project Hooidonk te Den Dungen
Projectnummer : 274762
Referentienummer : 274762.ehv.211.FF01
Revisie : 05
Datum : 28 mei 2010

Auteur(s) : [redacted]
E-mail adres : [redacted]
Gecontroleerd door : [redacted]
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : [redacted]
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T [redacted]
F [redacted]
[redacted]
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Aanpak.....	4
1.4	Leeswijzer.....	4
2	Ligging en geplande werkzaamheden plangebied.....	5
2.1	Ligging van het plangebied.....	5
2.2	Beschrijving van de geplande werkzaamheden.....	7
3	Wet- en regelgeving.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Natuurbeschermingswet.....	9
3.3	Flora- en faunawet.....	9
3.4	Natuurbeleid.....	11
4	Toetsing aan beleid en regelgeving.....	13
4.1	Algemeen.....	13
4.2	Natuurbeschermingswet.....	13
4.3	Ecologische hoofdstructuur (EHS).....	13
4.4	Groene ecologische hoofdstructuur (GHS).....	13
4.5	Kapvergunning.....	13
5	Inventarisatie natuurwaarden.....	14
5.1	Algemeen.....	14
5.2	Flora.....	14
5.3	Broedvogels.....	15
5.4	Zoogdieren.....	15
5.5	Amfibieën en reptielen.....	17
5.6	Vissen.....	17
5.7	Overige beschermde soorten.....	17
6	Conclusie.....	18
6.1	Resultaat.....	18
6.2	Advies.....	18

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 2: Ligging ten aanzien van Natura2000-gebieden

Bijlage 3: Ligging ten aanzien van de EHS

Bijlage 4: Ligging ten aanzien van GHS/ AHS

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Ten behoeve van de reconstructie van het landelijk gebied en de daarmee samenhangende sloop van stallen heeft provincie Noord-Brabant de zogenaamde Ruimte voor Ruimte regeling ingesteld. Deze regeling houdt in dat er door uitgifte van extra bouwkavels (boven op de bestaande contingenten) aanvullende middelen worden gegenereerd om de sloop van de stallen te financieren. Uitgangspunt is één extra kavel in ruil voor de financiering van 1000 m² te slopen stal. In het kader van de bouw en oplevering van bouwrijpe kavels dient vooraf een onderzoek naar de natuurwaarden binnen het plangebied plaats te vinden, zodat mogelijke gevolgen van ruimtelijke ingrepen in kaart kunnen worden gebracht.

1.2 Doelstelling

Doel van deze notitie is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden aanwezig zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving. Anderzijds wordt duidelijk gemaakt wat de eventuele consequenties zijn van de geplande ontwikkelingen ten aanzien van de in het plangebied en in de directe omgeving aanwezige natuurwaarden.

1.3 Aanpak

Op 14 december 2009 is een oriënterend veldbezoek uitgevoerd om een beeld te krijgen van het plangebied en om te beoordelen waar de natuurkwaliteiten in het plangebied liggen. Daarnaast is een extra veldbezoek naar de uitbreiding op het plangebied uitgevoerd op donderdag 27 mei 2010. De waarnemingen van relevante soorten, indien waargenomen tijdens het veldbezoek, zijn in dit rapport opgenomen. De aanwezige biotopen zijn beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Daarnaast zijn, daar waar nodig was, verspreidingsgegevens van bijzondere soorten opgevraagd.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de specifieke kenmerken van het plangebied, voor zover relevant voor voorliggend onderzoeksrapport. In hoofdstuk 3 wordt het vigerende beleidskader beschreven, waarna in hoofdstuk 4 de inventarisatie en toetsing aan het beleid plaatsvindt. In hoofdstuk 5 wordt de inventarisatie en toetsing van soorten beschreven, gevolgd door conclusies en een advies in hoofdstuk 6.

2 Ligging en geplande werkzaamheden plangebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied grenst aan de noordzijde van Den Dungen, gelegen in de Gemeente Sint-Michielsgestel (Figuur 1). In het noorden wordt het plangebied begrensd door de Hooidonk. De begrenzing aan de westzijde van het plangebied kenmerkt zich door de achterzijde van de woningen gelegen aan de Litsersstraat. Daarnaast omvat het plangebied een hoekperceel op de kruising van de Hooidonk met de Litsersstraat. Aan de zuidzijde wordt het plangebied deels begrensd door een voetbalveld en deels door een bewoond perceel in het zuidwesten. Aan de oostzijde loopt parallel aan het gebied een langgerekte akker in een noord-zuid richting. In figuur 2 is met een rode lijn het plangebied weergegeven binnen Den Dungen. Het plangebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van een hertenkamp met aangrenzende tuin in het noordwestelijke deel van het plangebied en bestaat grotendeels uit een maïsakker. De akkers worden gescheiden door watergangen met beperkte doorgang. In figuur 3 is een impressie van het gebied weergegeven.

Figuur 1 Ligging van het plangebied binnen de regio

Figuur 2: Ligging van het plangebied (rood omljnd) binnen de huidige situatie

Figuur 3: Impressie inrichting plangebied Hooionk

2.2 Beschrijving van de geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden concentreren zich op de gefaseerde planontwikkeling van initiatief tot en met de uitvoering van het bouw- en woonrijp maken en de uitgifte van kavels. Hiervoor staan diverse werkzaamheden gepland. Voor de realisatie van 15 bouwrijpe kavels, zoals te zien in figuur 4 als schetsontwerp van 28-05-2010. Voor de ruimtelijke ingreep zal onder andere het hertenkamp in het noordwestelijke deel van het plangebied worden afgebroken. De watergangen binnen en langs het plangebied zullen zoveel mogelijk blijven bestaan. Deze rapportage zal zich voornamelijk richten op de 'ontwerpfase' om vast te stellen welke vervolgonderzoeken mogelijk uitgevoerd worden in het kader van wet- en regelgeving zoals aangegeven zal worden hoofdstuk 3.

3 Wet- en regelgeving

3.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in de bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

3.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door de Europese Commissie. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze activiteiten negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. Er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht.
2. Er is een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringstoets (art. 19f).
3. Er is een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

3.3 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. Daarnaast zijn vogels in een aparte categorie ondergebracht.

Tabel 1 Indeling van beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend.

Aanwezigheid vaste rust- en verblijfplaatsen vogels

Door een recente wijziging in de Flora- en faunawet zijn niet alle vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd bij ruimtelijke ingrepen. Gebleken is dat slechts een beperkt aantal soorten een nest permanent bewoond of elk jaar terug keert naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat er voor sommige soorten geen ontheffingsaanvraag ingediend hoeft te worden. Ter onderscheid van de mate van nestbescherming is een onderverdeling gemaakt middels categorieën. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen.

Categorie 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn en onafhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
Categorie 3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn onafhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
Categorie 4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

In de aangepaste lijst worden de soorten die *niet* jaarrond beschermd zijn aangegeven als categorie 5.

Categorie 5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders vestigen (voorbeeld: Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Groene specht).
-------------	--

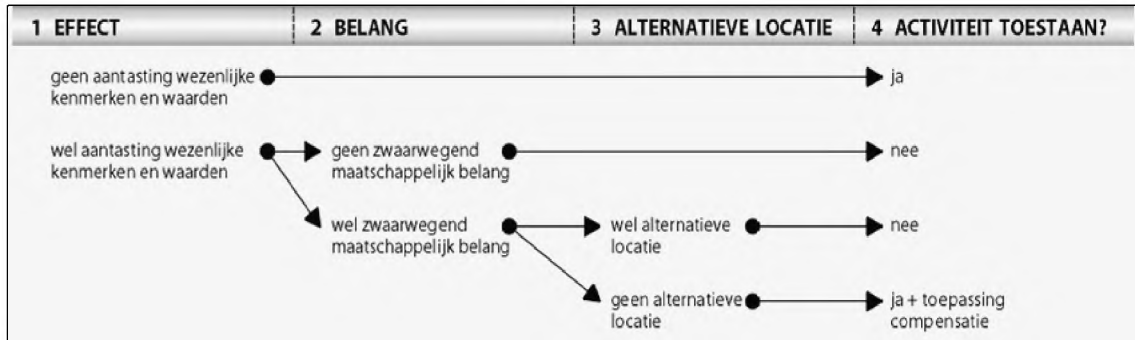
Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

3.4 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Deze nota geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik aan in het landelijke gebied, onder andere in de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt in de Groene Hoofdstructuur (GHS). De wettelijke bescherming van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan en structuurvisies.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'nee, tenzij principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven (figuur 5). Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS gebied dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies in kwaliteit en oppervlak dient te worden gecompenseerd.

Figuur 5: Het "nee, tenzij" principe van het compensatiebeginsel

4 Toetsing aan beleid en regelgeving

4.1 Algemeen

Ingevolge de in het voorgaande hoofdstuk aangegeven wet- en regelgeving wordt getoetst welke effecten de voorgenomen ingrepen / activiteiten hebben op de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Getoetst wordt op:

- Natuurbeschermingswet: de Europees beschermde Natura2000-gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijn) en Beschermde Natuurmonumenten.
- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS).
- De Groene Hoofdstructuur (GHS) zoals opgenomen in de Interim structuurvisie en verder geconcretiseerd in de Paraplunota Ruimtelijke Ordening.
- Houtopstanden die vallen onder de Boswet/Kapvergunning.

Toetsing aan beschermde soorten (Flora- en faunawet) is gekoppeld aan de inventarisatie en vindt plaats in het volgende hoofdstuk.

4.2 Natuurbeschermingswet

Het plangebied maakt geen deel uit van een Beschermd Natuurmonument of Natura 2000 gebied. Binnen een straal van 4 kilometer ligt Habitatrichtlijngebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek, zoals te zien in bijlage 2. Het is uit te sluiten dat de geplande ruimtelijke ingreep invloed zal hebben op het betreffende Habitatrichtlijngebied.

4.3 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Zoals te zien in bijlage 3, maakt het plangebied geen deel uit van de EHS. Tevens zijn geen invloeden vanuit het plangebied te verwachten op de bestaande EHS.

4.4 Groene ecologische hoofdstructuur (GHS)

Zoals te zien in bijlage 4, maakt het plangebied geen deel uit van de GHS. Het plangebied ligt binnen de AHS-landbouw als overig gebied.

4.5 Kapvergunning

Binnen het plangebied bevinden zich enkele bomen die mogelijk gekapt zullen worden. Het aanvragen van een kapvergunning op grond van Bomenverordening is alleen nodig voor houtopstanden op lijst Waardevolle bomen in de gemeenten St-Michielsgestel. Relevante bomen van de lijst bevinden zich langs de Hoodonk. Echter, met de voorgenomen ingreep zullen deze niet worden gekapt. Het aanvragen van een kapvergunning is hierdoor niet van toepassing.

5 Inventarisatie natuurwaarden

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de inventarisatie van planten- en diersoorten binnen het plangebied en directe omgeving. Er wordt aangegeven welke volgens de Flora- en faunawet beschermd zijn. Een deel van deze gegevens is afkomstig van het Natuurloket, waarbij de verspreiding van soorten van verschillende gegevensbeherende organisaties zoals stichting RAVON, SOVON, FLORON, de Vlinderstichting en de zoogdierenvereniging VZZ per kilometerhok wordt weergegeven. Daarnaast is door een vakkundig ecoloog op 14 december 2009 en op 27 mei 2010 een aanvullend oriënterend onderzoek uitgevoerd binnen het plangebied.

Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde soorten in het kader van de Flora- en fauna wet, met de bijbehorende categorie-indeling, (tabel 1, 2 of 3).

In navolging van de indeling in de Flora- en faunawet wordt er onderscheid gemaakt in diverse relevante soortgroepen, te weten flora, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden. In deze laatste categorie zijn onder andere dagvlinders, libellen en slakken opgenomen. Bij zoogdieren wordt apart ingegaan op grondgebonden zoogdieren en vleermuizen, vanwege hun verschil in leefwijze en daarmee te verwachten effecten van de maatregelen. Er wordt per soortgroep gemotiveerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is en voor welke soorten.

Er zijn in het voorliggende rapport geen ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen, die mogelijk een gezamenlijk effect op flora en fauna binnen de regio. Naast de voorgenomen ruimtelijke ingreep voor het plangebied Hooidonk, zijn er voornemens voor het nabijgelegen sportpark Jacobskamp. Mogelijke effecten op flora en fauna, die ontstaan uit koppelingen tussen beide plangebieden worden afzonderlijk van voorgelegd rapport getoetst.

5.2 Flora

Er zijn tijdens het oriënterend onderzoek naast de zeer algemeen voorkomende flora binnen het plangebied geen flora uit tabel 2 of 3 aangetroffen. De aangetroffen voedselrijke situatie langs slootkanten, maïsakker of beweide hertenkamp bevestigen dit. Tevens zijn er geen waarnemingen van flora uit tabel 2 of 3 in het plangebied vanuit bestaande gegevens van de provincie bekend. Het plangebied bestaat voornamelijk uit intensieve agrarische activiteit en intensief maai-beheer van de aanwezige slootkanten. Gezien het ongeschikte habitat wat hierdoor is ontstaan, is de trefkans voor beschermde soorten uit te sluiten.

Toelichting

Plantensoorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor de tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Wanneer sprake is van aanwezigheid tabel 2 soorten, dient gewerkt te worden met een goedgekeurde gedragscode. Voor tabel 3 soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

5.3 Broedvogels

Het Natuurloket geeft aan dat er zich binnen het kilometerhok waarin het plangebied zich bevindt, 'kwetsbare' broedvogels bevinden. Het plangebied en de directe omgeving vormen een geschikt leefgebied voor de Steenuil, Ransuil en Kerkuil als foerageer- en leefgebied. Bij de SOVON is de Steenuil als broedvogel binnen het kilometerhok aangetroffen, waarbinnen zich het plangebied bevindt. Tevens zijn er indicaties van aanwezigheid van de Steenuil binnen en rondom het plangebied door diverse waarnemingen van Steenuilen in de regio. Het plangebied fungeert mogelijk als foerageergebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied zijn uit te sluiten.

Ditzelfde geldt ook voor de Kerkuil en Ransuil. Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen voor de genoemde soorten aangetroffen of te verwachten. Overige broedvogels zijn uit het plangebied niet bekend, maar wel te verwachten. Met name de tuinrichting in het noordwestelijke deel van het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende broedvogels. Men dient in de planning rekening te houden dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het broedseizoen.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Waarnemer
Steenuil	Athene noctua		Mogelijk leefgebied	kwetsbaar			X	SOVON
Kerkuil	Tyto alba		Mogelijk leefgebied	kwetsbaar			X	SOVON
Ransuil	Asio otus		Mogelijk leefgebied	Kwetsbaar			X	SOVON

Toelichting

Alle in Europa inheemse vogelsoorten genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. In de praktijk betekent dit dat vooral in het broedseizoen sprake zal kunnen zijn van verontrusting, doden of verstoren van broedvogels of hun vaste rust- of verblijfplaatsen. Als dergelijke verblijfplaatsen niet aanwezig zijn, en werkzaamheden buiten het broedseizoen (-/+15 maart-15 juli) plaatsvinden, dan zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn (Brochure "Buiten aan het werk") Ministerie van LNV, 2005). Men dient rekening te houden met nestbescherming die jaarrond van toepassing is volgens artikel 11 Flora- en faunawet.

5.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Binnen of langs het plangebied bevinden zich enkele watergangen. De combinatie van watergangen met het grondgebruik als maïsakker vormt een leefgebied voor grondgebonden zoogdieren zoals veldmuizen. Er zijn sporen van aanwezigheid van de veldmuizen gevonden. Daarnaast zijn er sporen van de mol gevonden. De randen van het plangebied bieden schuilgelegenheid en doorgang voor egels en kleine marterachtigen. Bij de Zoogdierverseniging (VZZ) zijn waarnemingen van de Eekhoorn bekend in het kilometerhok, waarbinnen het plangebied zich bevindt. De randen van het plangebied en de nabijgelegen tuinen fungeren mogelijk als foerageergebied van de Eekhoorn. Er zijn echter geen vaste verblijfplaatsen van Eekhoorns aangetroffen.

Naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Waarnemer
Mol	Talpa europaea	2009	Leefgebied	Thans niet bedreigd	X			Grontmij
Egel	Oryctolagus cuniculus		Mogelijk leefgebied	Thans niet bedreigd	X			-
Veldmuis	Microtus arvalis	2009	Leefgebied	Thans niet bedreigd	X			Grontmij
Bunzing	putorius		Mogelijk leefgebied	Thans niet bedreigd	X			-
	erminea		Mogelijk leefgebied	Thans niet bedreigd	X			-
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	2008/2009	Leefgebied	Thans niet bedreigd		X		VZZ

Toelichting

Zoogdiersoorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor de tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor ontheffingsaanvraag. Voor tabel 2 soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen dat er gewerkt dient te worden met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Wanneer tabel 3 soorten worden gevonden geldt ten aanzien van vaste verblijfplaatsen dat een ontheffing dient te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Uit het plangebied zijn geen waarnemingen van vleermuizen bij de VZZ bekend. De begeleidende Eikenlaan van de Hoodonk aan de noordzijde (buiten het plangebied) vormt een laanvormig element, dat mogelijk als migratieroute kan fungeren voor vleermuizen. Binnen het plangebied bevinden zich mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze elementen bestaan uit geschikte bomen (Paardenkastanje en ruwe berk, zoals weergegeven in figuur 6) binnen de tuininrichting in het noordwestelijke deel van het plangebied. Deze bomen worden mogelijk gebruikt door Ruige dwergvleermuis en/of Rosse vleermuis. Tevens biedt de aanwezige bewoning met bijbehorend kantoorpand op het perceel in het noordwestelijke deel van het plangebied, een mogelijke verblijfplaats voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. De aanwezige overkapte verblijven binnen het hertenkamp, de fazanterie en kippenhok hebben een open karakter, waardoor deze uit te sluiten zijn als verblijfplaats voor deze soortgroep. De randen van het plangebied fungeren mogelijk als foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis.

Figuur 6 Mogelijke verblijfplaatsen van Ruige Dwergvleermuis en Rosse vleermuis Paardenkastanje (a) en Ruwe berk (b)

Nederlandse naam	Latijnse naam	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Mogelijk leefgebied				X	
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Mogelijk leefgebied				X	
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Mogelijk leefgebied				X	
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Mogelijk leefgebied				X	

Toelichting

Alle soorten vleermuizen zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen daardoor onder het zwaarste beschermingsregime. Indien er vaste verblijfplaatsen danwel migratieroutes aanwezig zijn, en de werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken dient een ontheffing te worden aangevraagd.

5.5 Amfibieën en reptielen

Vanwege de ongeschikte habitat (intensieve landbouw in een kernrandzone) zijn er geen gegevens opgevraagd van reptielen. Binnen en langs het plangebied bevinden zich enkele watergangen die permanent waterhoudend zijn. Deze watergangen bieden mogelijkheden voor amfibieën als voortplantingswater. Tevens zijn de oevers langs de west- en zuidzijde geschikt als foerageergebied. Er zijn geen gegevens bij de provincie bekend over de verspreiding van amfibieën binnen het plangebied. Op basis van expert judgement vormt het plangebied een mogelijk leefgebied voor de volgende soorten:

Nederlandse naam	Latijnse naam	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Waarnemer
Gewone pad	Bufo bufo	Mogelijk leefgebied		X			-
Bruine kikker	 temporaria	Mogelijk leefgebied		X			-
Bastaardkikker	 klepton esculenta	Mogelijk leefgebied		X			-
Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris	Mogelijk leefgebied		X			-

Toelichting

Amfibieën en reptielen uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Wanneer sprake is van tabel 2 soorten dient gewerkt te worden met een goedgekeurde gedragscode. Voor tabel 3 soorten dient, indien aanwezig een ontheffing te worden aangevraagd.

5.6 Vissen

Er zijn geen bekende verspreidinggegevens van vissen uit de waterlopen door of rondom het plangebied bij het behorende Waterschap De Dommel bekend. Tevens zijn er geen verspreidingsgegevens van vissen uit of rondom de waterlopen bekend bij het Natuurloket. De waterlopen vormen een mogelijk leefgebied voor het BERPJE. Het BERPJE is een vissoort van tabel 2 Flora.

Toelichting

Voor tabel 2 soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen dat er gewerkt dient te worden met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Wanneer tabel 3 soorten worden gevonden geldt ten aanzien van vaste verblijfplaatsen dat een ontheffing dient te worden aangevraagd.

5.7 Overige beschermde soorten

Op grond van de habitateisen en verspreiding van de overige beschermde soorten en op basis van de huidige inrichting van het plangebied, is de aanwezigheid van overige beschermde diersoorten niet te verwachten.

6 Conclusie

6.1 Resultaat

Op grond van de beschikbare verspreidingsgegevens, aangevuld met het veldbezoek van 14 december 2009 en 27 mei 2010 kan het volgende worden geconcludeerd:

- Gezien de afstand tussen en de aard van de geplande ruimtelijke ingreep binnen het plangebied en het dichtstbijzijnde Habitatrichtlijngebied (4 kilometer) zijn mogelijke invloeden vanuit het plangebied op het Habitatrichtlijngebied uit te sluiten.
- Het plangebied valt volledig buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Tevens kunnen mogelijke invloeden vanuit het plangebied op de bestaande EHS worden uitgesloten.
- Het plangebied valt volledig buiten de Groene Hoofdstructuur (GHS). Ook zijn er geen negatieve gevolgen vanuit de voorgenomen ingreep te verwachten op de GHS.
- Het plangebied valt binnen de Agrarische Hoofdstructuur (AHS) als overig landbouwgebied. Hiervoor zijn geen verdere gevolgen vanuit de voorgenomen ingreep te verwachten.
- De aanwezigheid van beschermde flora binnen het plangebied is zeer onwaarschijnlijk. Er is geen noodzaak voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek.
- Het plangebied vormt een mogelijk leefgebied voor de Steenuil, Kerkuil en Ransuil.
- Het plangebied vormt mogelijk een leefgebied voor enkele soorten grondgeboden zoogdieren van tabel 1 Flora- en faunawet. De randen van het plangebied (en tuinen aangrenzend aan het plangebied) vormen mogelijk een foerageergebied voor de Eekhoorn (tabel 2 Flora- en faunawet). Er zijn echter geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen.
- Enkele bomen in het noordwestelijke deel en het aanwezige kantoorpand fungeren mogelijk als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De randen van het plangebied vormen mogelijk een foerageergebied voor vleermuizen.
- Het plangebied vormt mogelijk een foerageer- en voortplantingsgebied voor amfibieën van tabel 1 Flora- en faunawet. Het plangebied is als leefgebied voor reptielen uit te sluiten.
- De watergangen binnen het plangebied vormen mogelijk een leefgebied voor het Bermpje.
- Het is zeer onwaarschijnlijk dat het plangebied een leefgebied vormt voor overige beschermde soorten.

6.2 Advies

- Aangezien er ten aanzien van beschermde gebieden geen negatieve effecten te verwachten zijn en er ten aanzien van het gebiedsbeleid geen consequenties zijn, hoeven er geen vervolgacties ten aanzien van gebiedsbescherming uitgevoerd te worden.
- Gezien de mogelijke functionaliteit van het plangebied als leefgebied voor de Steenuil, Kerkuil en Ransuil dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.
- Indien de ruimtelijke ingreep invloed heeft op de bestaande watergangen (gezien de mogelijke functionaliteit van het plangebied als leefgebied voor het Bermpje) dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden.
- Men dient rekening te houden met de aanwezigheid van broedvogels in het broedseizoen (+/- 15 maart-15 juli). Broedvogels zijn beschermd tijdens deze periode. Dat betekent, dat aanbevolen wordt om de ruimtelijke ingreep buiten het broedseizoen plaats te laten vinden.
- Indien er kap- of sloopwerkzaamheden van de geschikte bomen binnen de tuininrichting in het noordwestelijke deel van het plangebied en het aanwezige kantoorpand plaats vinden,

dan dient er vooraf aan de werkzaamheden een controle op aanwezigheid van vleermuizen te worden uitgevoerd.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Broekhuizen, S, [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] (1992).** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] (1994).** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **[REDACTED], [REDACTED] & [REDACTED] (1997).** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, (2002).** [REDACTED] Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2006).** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005a).** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005b).** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ (2004).** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, (2002).** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **[REDACTED], A. en [REDACTED].** Amfibieëngids van Europa. 2001. Tirion Uitgevers bv, Baarn
- **Provincie Noord-Brabant (2006).** Handreiking ecologische bouwstenen. Voor de GHS en AHS in het Streekplan Noord-Brabant 2002. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2005).** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (1999).** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2002).** Streekplan Noord-Brabant 2002, [REDACTED]. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006

Bijlage 2

Ligging ten aanzien van Natura2000-gebieden

Ligging plangebied (rode vierkant) ten opzichte van Habitatrichtlijngebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

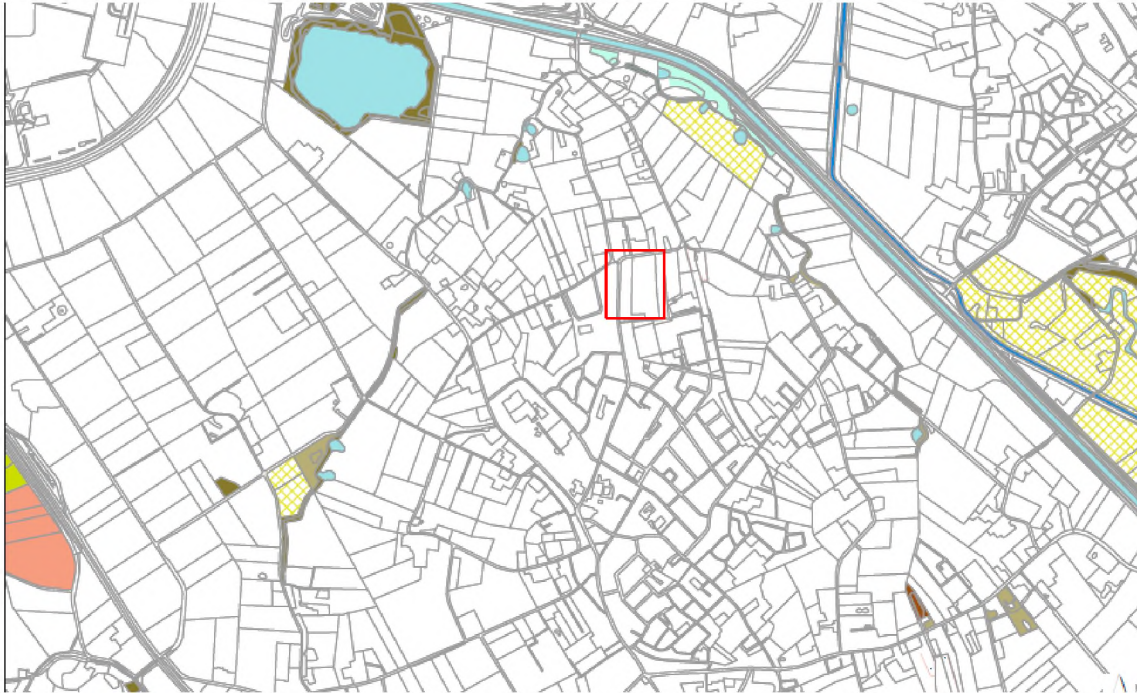

Bijlage 3

Ligging ten aanzien van de EHS

Ligging plangebied (rode vierkant) ten opzichte van EHS

Bijlage 4

Ligging ten aanzien van GHS/ AHS

Ligging plangebied (rode vierkant) ten opzichte van GHS

